

Zpráva Evropské komise o stavu právního státu potvrzuje dlouhodobě neřešené problémy Česka v hodnocených oblastech

18.7.2025 - | Transparency International ČR

Ze všech čtyř pilířů, do kterých Evropská komise zprávu rozděluje - soudní systém, korupční rámec, pluralita a svoboda médií a obecná kontrola a vyváženost institucí - si Česko vede nejlépe v oblasti justice. I zde se ale jedná spíše o dílčí změny.

„Pakliže se zaměříme na pozitiva, jedná se výhradně o dílčí pokroky bez potřebných zásadních systémových změn, které jsou právě tím hlavním klíčem ke zlepšení. V praxi vidíme, že může být sice přijata potřebná legislativa, ale k tomu dochází až po tlaku mezinárodních organizací jako Evropská komise, OECD či GRECO. Snahou českých zákonodárců je pak zákony osekát a posléze systematicky nevyčlenit potřebný rozpočet, který by zajistil jejich kvalitní implementaci a dohled,“ vysvětluje David Kotora, výkonný ředitel české kanceláře TI.

„To v důsledku znamená, že nejsou jak kapacity, tak ani finanční prostředky. Systém se jako celek dostává pod tlak, nejen co se týče legislativy, ale i samotného vyšetřování korupčních případů,“ dodává.

□ „Snahou českých zákonodárců je pak zákony osekát a posléze systematicky nevyčlenit potřebný rozpočet, který by zajistil jejich implementaci a dohled,“ uvedl @david_kotora pro @CTK_cz.<https://t.co/qIZly3fRM3>

— Transparency International (TI) (@Transparency_CZ) July 9, 2025

Změny v soudnictví

Zpráva konstatuje, že Česká republika nadále postupuje v plnění doporučení v oblasti justice. Naše země tak navázala na proces zasazující se o nezávislost soudnictví, který Komise vyzdvihovala již ve zprávě z minulého roku, o které jsme také tehdy informovali.

To se projevilo i v hodnocení míry vnímání nezávislosti soudnictví širokou veřejností, podle kterého se procento lidí vnímajících nezávislost soudů jako dobrou, či velmi dobrou meziročně zvýšilo z 54 % na 64 %. Pro srovnání Česko v tomto ohledu daleko převyšuje Slovensko, která v letošním hodnocení spadlo na 33 %.

Zrychlila se i doba potřebná pro řešení případů. Soudy jsou tak schopny projednat občanskoprávní a obchodní věci za méně jak 130 dní, což je dle reportu jedna z nejnižších hodnot v EU.

Dílčí legislativní posuny

Z hlediska doporučení formulovaných ve zprávě z roku 2024 bylo však plně realizováno pouze doplnění pravidel pro lobbování, která byla schválena v podobě nového zákona o lobbování platného od 1. července 2025, a dále zavedení pravidel pro poskytování financování veřejnoprávních médií.

Dodejme, že zákon o lobbování prošel jen z důvodu plnění milníků v rámci Národního plánu obnovy, kde jeho regulace byla jednou z podmínek pro další vyplacení miliard korun z unijního rozpočtu.

Transparentnost médií beze změny

V souvislosti s transparentností vlastnictví médií nezaznamenala Česká republika od minulého roku žádný pokrok. Evropská komise tvrdí, že veřejnost sice má přístup k informacím o skutečných vlastnících, ale tyto informace nejsou v rejstříku ověřovány.

„Jasná majetková struktura médií otevřeně divákům, posluchačům a čtenářům deklaruje, kdo za konkrétním médiem stojí, kdo může mít vliv na jeho fungování či kde mohou vznikat případné střety zájmů. Proto by se i česká média měla proaktivně snažit o maximální transparentnost,“ objasňuje Marek Chromý, vedoucí analytik TI.

V TI tuto problematiku dlouhodobě sledujeme a v minulosti jsme vydali dva analytické reporty, které v roce 2017 a 2021 poukazovaly na potřebné změny.

□□□□ Jak tento týden prosvištěla zpráva @EU_Commission o stavu právního státu v Česku.

□ <https://t.co/Xf3fRXFLsT>

Tak, kde je problém v oblasti transparentnosti majetkových struktur médií napoví starší analýzy @Transparency_CZ

□ <https://t.co/jT4zk8NotA>

□ <https://t.co/KIApiGt6I3>

— David Katora (@david_katora) July 12, 2025

V jednom z formulovaných doporučení pro další rok proto Komise nabádá k pokročení v reformách, které by vlastnickou strukturu médií osvětlily.

I přes zvýšenou snahu policie řešit množství případů týkajících se útoků na novináře nadále přibývá výhrůžek smrti, nebo fyzického násilí. Přibývá také útoků skrze internet, které prohlubují trvalý problém s postavením novinářů v zemi.

V Česku máme problém s nízkou politickou integritou, která voleným zástupcům nebrání ve flagrantním porušování pravidel či v útocích na novináře a občanskou společnost.

V této sekci si proto Česko nemůže připsat žádný posun vpřed a podle zprávy setrvává v pásmu středního rizika.

Boji s korupcí chybí vládní strategie

Zpráva v části protikorupčního rámce upozorňuje na stále trvající vysokou míru korupce ve veřejném sektoru. Situace se tak v ČR v protikorupční oblasti nemění a nadále za ostatními státy EU zaostává.

„V Česku máme celou řadu politiků, ale chybí nám státníci, kteří by se aktivně zasazovali o podporu právního státu a omezování korupce a nebáli se udělat potřebné systémové změny, jako například dotažení nutné legislativy či dokončení reformy ÚOHS, které by se

komplexně odrážely v dlouhodobých vládních strategiích napříč politickým spektrem. Proto zpráva zmiňuje celou řadu doporučení a mezer, se kterými se neustále a opakovaně potýkáme,” komentuje David Kotora.

V posledním měření Indexu vnímání korupce (CPI) – každoročně sestavovaný mezinárodním sekretariátem TI v Berlíně – který zpráva zmiňuje, navíc Česká republika ztratila oproti roku 2023 jeden bod a s výsledkem 56 ze 100 bodů pokleslo na 46. příčku ve 180 hodnocených zemí. Průměru Evropské unie, který je v současnosti 62 bodů, tak stále nedosahujeme.

„Ačkoliv narůstá agenda nejen Odboru střetu zájmů a boje proti korupci na Ministerstvu spravedlnosti, například v souvislosti se zmiňovanou zákonnou úpravou lobbingu, nebo i úřadu Veřejného ochránce práv kvůli zřízení tzv. dětského ombudsmana, instituce nedostávají žádné finanční prostředky navíc, za které by mohly zajistit efektivní vymáhání nových pravidel a agend. Nenavyšování rozpočtů tak v důsledku ohrožuje provádění protikorupční politiky ČR,” říká Marek Chromý.

Zcela bez posunu pak zůstává oblast problematiky tzv. „otáčivých dveří“ (revolving doors).

Princip otáčivých dveří je situace, kdy se do vysoké politiky mohou dostat představitelé zájmových skupin nebo lobbisté, ale i obráceně, tedy že politici se stávají lobbisty nebo zaměstnanci zájmových skupin. Zatímco první situace je zcela legitimní a v zájmu demokracie, ta druhá s sebou nese velké riziko střetu zájmů a může vzbuzovat pochybnosti o morální integritě všech aktérů. Riziko je zejména v tom, že bývalý politik/lobbista může zužít své kontakty do takové míry, že má oproti ostatním lobbistům nepřiměřenou výhodu, která pak narušuje demokratičnost lobbování jako samotného procesu. V neposlední řadě pak může takový bývalý politik operovat s informacemi, ke kterým měl z titulu své bývalé funkce přístup, ale veřejnost k nim přístup nemá.

Případné zavedení dostatečně dlouhé tzv. „přechodné doby“ („cooling-off period“), či jiných pravidel, které situaci otáčivých dveří řeší, tak podle Komise bude až na nové vládě po podzimních volbách.

Více o zprávě samotné

Zpráva o stavu právního státu je hodnocením Evropské komise, které vydává vždy v polovině roku za rok předchozí. Report je sestavován na základě ročního monitoringu v rámci čtyř oblastí: justice, protikorupční rámec, svoboda a pluralita médií a další institucionální otázky týkající se systému brzd a protivah.

□

Právní stát je klíčový pro □□ demokracii.

Je ale i ekonomickou nutností.

Umožňuje stabilní investiční prostředí, předvídatelnost pro podniky i bezpečný mediální prostor.

□Jaká je úroveň právního státu v Evropě?

Více zde□<https://t.co/wJ8M3CRN9M>

□□A jak je na tom Česko?□ pic.twitter.com/iV8wmzVP38

— Evropská komise v ČR (@ZEK_Praha) July 8, 2025

Hodnocení je tvořeno za pomoci informací z různých zdrojů včetně samotných členských států, mezinárodních organizací jako například Transparency International a jejich národních kanceláří a

dalších stakeholderů.

Jedná se o kvalitativní hodnocení jak negativních, tak i pozitivních změn a vývoje v dané zemi na jehož konci dojde k sestavení doporučení pro každý členský stát EU. Což ve výsledku upevňuje úspěšnou spolupráci na základě preventivního přístupu založeného na dialogu s cílem právní stát posílit a je důležitou pobídkou k reformám.

Veškeré zprávy o stavu právního státu v EU za rok 2025 napříč členskou sedmadvacítkou najdete zde.

<https://www.transparency.cz/zprava-evropske-komise-o-stavu-pravniho-statu-potvrzuje-dlouhodobou-neresene-problemy-ceska-v-hodnocenych-oblastech>